

UNIVERZITA PARDUBICE	
Směrnice č. 3/2025	
Předmět:	Etický kodex Univerzity Pardubice
Působnost:	všechny součásti a útvary Univerzity Pardubice
Účinnost:	Dnem podpisu rektora
Číslo jednací:	UPCE/opo/00009209/2025
Předkládá:	doc. Ing. Liběna Černožorská, Ph.D., prorektorka pro vnitřní záležitosti
Schválil:	prof. Ing. Libor Čapek, Ph.D., rektor

Článek 1

Základní ustanovení

- 1) Cílem Etického kodexu Univerzity Pardubice (dále jen „Etický kodex“) je stanovit minimální etické standardy pro chování zaměstnanců a studentů Univerzity Pardubice. Etický kodex vychází z všeobecně přijímaných morálních principů a hodnot, ke kterým se Univerzita Pardubice (dále také jen „univerzita“) hlásí. Jsou jimi mimo jiné:
 - úcta k demokracii, spravedlnosti, svobodě, k základním lidským právům a svobodám,
 - poctivost, slušnost a respekt k druhým, snaha o vzájemnou spolupráci, podpora rovných práv a rovných příležitostí,
 - odpovědnost vůči společnosti, snaha o udržitelný rozvoj,
 - úcta ke kulturním a etickým hodnotám společnosti,
 - podpora kreativního, kritického a nezávislého myšlení a jeho svobodného vyjádření,
 - úsilí o integrální, etický rozvoj a sebezdokonalování jednotlivců,
 - otevřenost v komunikaci, ve výuce, ve vědě a výzkumu, v umělecké a další tvůrčí činnosti.
- 2) Základní pravidla chování definovaná v tomto Etickém kodexu jsou závazná pro všechny zaměstnance a studenty Univerzity Pardubice. Dodržování základních pravidel chování uvedených v Etickém kodexu se přiměřeně očekává i od dalších osob, které působí na univerzitě nebo jsou s ní jinak spjaty.
- 3) Mužský i ženský rod je v Etickém kodexu používán jako neutrální z hlediska soudobého kontextu, emočního vnímání, biologického i sociálního pohlaví.

Část I.

Obecné zásady

Článek 2

Dodržování zákonů, vnitřních předpisů, vnitřních norem a pravidel

- 1) Zaměstnanci a studenti univerzity zachovávají při veškerých svých činnostech ve své práci a studiu vysoký standard dodržování obecných mravních principů a etických zásad. Dodržují právní předpisy, vnitřní předpisy a vnitřní normy univerzity, včetně pravidel pro ochranu důvěrných informací. Ctí a respektují základní hodnoty vyjádřené v preambuli. Chovají se

společensky odpovědně a podporují udržitelný rozvoj. Při veškerých svých činnostech na univerzitě i mimo ni dodržují pravidla společenského chování.

- 2) Zaměstnanci a studenti univerzity neobhajují a nekryjí neetické chování a jednání. Odmítají podvodné jednání jako je plagiátorství, falšování dat či dokumentace, podvody při plnění studijních povinností. Snaží se o prevenci takového jednání.
- 3) Členové akademické obce univerzity uplatňují svá akademická práva a svobody v mezích právních předpisů, vnitřních předpisů a vnitřních norem univerzity a v souladu s tímto Etickým kodexem.

Článek 3

Odpovědnost vůči Univerzitě Pardubice

- 1) Zaměstnanci univerzity dbají na přiměřenost svých pracovních závazků na univerzitě i mimo ni. Neohrožují svými dalšími pracovními závazky činnost a oprávněné zájmy univerzity, ani kvalitu své práce pro univerzitu.
- 2) Zaměstnanci a studenti univerzity, přijmou-li akademickou funkci nebo členství v akademickém orgánu, vykonávají je řádně a odpovědně. Jsou si vědomi závazku vyšší odpovědnosti a povinnosti zvláště důsledně dodržovat tento Etický kodex a jít ostatním příkladem v jeho naplňování. Obdobně jsou povinni si počínat zaměstnanci, kteří zastávají vedoucí pozici.
- 3) Zaměstnanci univerzity prosazují uplatňování rovného přístupu a usilují o odstranění znevýhodnění a vyrovnání příležitostí znevýhodněných osob. Zaměstnanci i studenti se v rámci svých možností podílejí na zlepšování podmínek pro osoby se specifickými potřebami a jejich zapojení do společenství Univerzity Pardubice.
- 4) Zaměstnanci a studenti univerzity se podílejí na rozvoji Univerzity Pardubice coby centra vzdělanosti, vědy, výzkumu, umělecké a další tvůrčí činnosti.

Článek 4

Kolegialita a férovost

- 1) Zaměstnanci a studenti univerzity respektují odlišné názory, jsou přístupni diskusím a odlišným argumentům. Diskusi vedou zdvořile, kultivovaně a s úctou k ostatním. Kritické názory sdělují věcně, korektně a na základě podložené argumentace.
- 2) Zaměstnanci a studenti univerzity se vůči ostatním zaměstnancům a studentům chovají kolegiálně a podporují spolupráci. Profesně zkušenější zaměstnanci reflektují svoji odpovědnost za rozvoj pracoviště a mladších kolegů a studentů.
- 3) Zaměstnanci a studenti se snaží předcházet konfliktům. Nastalé konflikty se snaží vyřešit smírnou cestou a férovým způsobem.
- 4) Zaměstnanci a studenti univerzity dbají na to, aby nevydávali za své výsledky práce jiných zaměstnanců či studentů. Pokud cizí výsledky práce využívají při své práci, uvedou autora. V případě společných výsledků práce postupují obdobně vůči ostatním spolupracovníkům.
- 5) Zaměstnanci a studenti univerzity využívají nástroje umělé inteligence odpovědně a transparentně, tj. otevřeně deklarují využití výstupů umělé inteligence ve své práci a rozsah jejího využití.

Článek 5

Ochrana dobrého jména a majetku Univerzity Pardubice

- 1) Zaměstnanci a studenti univerzity jsou si vědomi toho, že jejich chování ve veřejném prostoru může být spojováno s univerzitou. Zásadně se proto nedopouštějí jednání (pracovního či soukromého), které by mohlo poškodit nebo ohrozit dobré jméno Univerzity Pardubice.
- 2) Zaměstnanci a studenti univerzitu důstojně reprezentují. Napomáhají k pozitivnímu vnímání univerzity ve společnosti.
- 3) Studenti naplňují závazek imatrikulačního slibu, od absolventů univerzity očekává naplňování závazku slibu při sponzi a promoci.
- 4) Zaměstnanci a studenti univerzity využívají majetek a zdroje univerzity výhradně k plnění svých pracovních či studijních povinností, a nikoliv k vlastnímu prospěchu nebo k prospěchu třetích osob.

Článek 6

Střet zájmů

- 1) Zaměstnanci univerzity se vyhýbají situacím, jež by mohly vést ke střetu jejich osobních zájmů¹ a zájmů univerzity. Na nastalý i hrozící střet zájmů jsou povinni neprodleně upozornit zaměstnavatele prostřednictvím svého nadřízeného vedoucího zaměstnance. Nepřijímají ani nenabízejí neoprávněné výhody či dary. Nenadřazují svoje zájmy nad zájmy univerzity.
- 2) Osoba, která je členem akademického orgánu univerzity, se zpravidla neúčastní rozhodování (hlasování), pokud se jí rozhodování (hlasování) týká.
- 3) Zaměstnanci a studenti univerzity nezneužívají akademickou půdu pro uplatňování vlastních zájmů či zájmů politických stran, hnutí nebo náboženských organizací.

Část II.

Etické zásady v pedagogické činnosti, při studiu, vědecko-výzkumné, umělecké a další tvůrčí činnosti

Článek 7

Objektivita, odpovědnost a svoboda myšlení

- 1) Akademičtí a vědečtí pracovníci univerzity a další osoby podílející se na vědecko-výzkumné, umělecké a další tvůrčí činnosti si zachovávají kritičnost vůči výsledkům své práce, získaným poznatkům a závěrům, objektivně, kriticky, ale kolegiálně přistupují k výsledkům práce svých spolupracovníků a studentů.
- 2) Akademičtí a vědečtí pracovníci univerzity a další osoby podílející se na vědecko-výzkumné, umělecké a další tvůrčí činnosti podporují svobodu myšlení, samostatného bádání, tvůrčí aktivity a svobodnou výměnu názorů a informací. Respektují svobodu projevu.

¹ Střet zájmů může plynout zejména z osobního nebo obchodního vztahu zaměstnance, který v důsledku tohoto vztahu může být ovlivněn při svém profesním rozhodování a chování.

- 3) Akademičtí a vědečtí pracovníci univerzity ve své vědecké, umělecké či jiné tvůrčí práci a v pedagogické činnosti zastávají objektivní, neideologické a racionální přístupy, odmítají vše, co může urážet lidskou důstojnost.
- 4) Akademičtí a vědečtí pracovníci univerzity vždy dbají na to, aby výsledky jejich odborné práce sloužily ku prospěchu společnosti, a aby svými aktivitami neohrožovali spolupracovníky, studenty univerzity, společnost, životní prostředí, ani kulturní a etické hodnoty.

Článek 8

Zásady pro pedagogickou činnost

- 1) Akademičtí pracovníci a další osoby podílející se na pedagogické činnosti univerzity jednají a komunikují se studenty spravedlivě, otevřeně a s respektem k jejich osobnosti a sociokulturní odlišnosti. Usilují o vytvoření vzájemného kolegiálního vztahu.
- 2) Akademičtí pracovníci a další osoby podílející se na pedagogické činnosti univerzity při hodnocení studentů postupují objektivně, nestranně a transparentně.
- 3) Akademičtí pracovníci a další osoby podílející se na pedagogické činnosti univerzity se nedopouštějí podceňování, znevažování ani ponižování studentů. Nedopouštějí se jednání, které má povahu jakéhokoliv obtěžování anebo jiných forem nevhodného chování uvedených v Části I.
- 4) Akademičtí pracovníci a další osoby podílející se na pedagogické činnosti univerzity nezneužívají svého postavení, nevyžadují od studentů činnosti, které patří k jejich vlastním povinnostem, nepřivlastňují si nijak jejich práci a jimi dosažené výsledky.
- 5) Akademičtí pracovníci a další osoby podílející se na pedagogické činnosti univerzity předávají studentům své znalosti, dovednosti a zkušenosti a snaží se pedagogicky působit nejen kvalitní výukou a výcvikem, ale i osobním příkladem. Jsou si vědomi svých morálních závazků, které jsou spojeny s jejich postavením vysokoškolského učitele.
- 6) Akademičtí pracovníci a další osoby podílející se na pedagogické činnosti univerzity odpovídají za kvalitu své výuky, přizpůsobují ji aktuálním výsledkům vědeckého poznání.
- 7) Akademičtí pracovníci a další osoby podílející se na pedagogické činnosti univerzity napomáhají rozvoji samostatného a kritického myšlení studentů, všestranně podporují jejich kvalifikační růst a profesní rozvoj, tvůrčí a publikační aktivity, pomáhají jim navazovat vnější kontakty včetně kontaktů mezinárodních.
- 8) Akademičtí pracovníci a další osoby podílející se na pedagogické činnosti univerzity dodržují stanovená pravidla organizace výuky a informace k organizaci výuky či studia poskytují včas a transparentně.

Článek 9

Zásady při studiu

- 1) Studenti univerzity nenarušují svým chováním průběh výuky a řídí se pokyny vyučujících.
- 2) Studenti univerzity se k vyučujícím i k ostatním studentům chovají v souladu se zásadami formulovanými v tomto Etickém kodexu.

- 3) Studenti univerzity využívají poskytnuté studijní materiály výlučně pro svou vlastní potřebu, neoprávněně je nerozmnožují a nešíří, ani jinak neporušují autorská práva.
- 4) Studenti univerzity nepodvádějí při plnění svých studijních povinností ani při ověřování svých znalostí a nedávají příležitost k podvádění druhých.
- 5) Studenti univerzity, mají-li zpracovat jakýkoliv písemný výstup, odevzdají vždy jen vlastní původní práci. Nevyužívají služeb psaní prací na zakázku, ani je sami nenabízejí.
- 6) Studenti univerzity se nedopouštějí plagiátorství ani autoplagiátorství. Důsledně uvádějí citace použitých cizích zdrojů, včetně výstupů nástrojů umělé inteligence.

Článek 10

Zásady pro vědecko-výzkumnou, uměleckou a další tvůrčí činnosti

- 1) Akademici a vědečtí pracovníci i studenti univerzity ctí zásady svobodného výzkumu, avšak zároveň svou vědeckou, výzkumnou, uměleckou a další tvůrčí činnost provádějí společensky odpovědným způsobem.
- 2) Akademici a vědečtí pracovníci i studenti reflektují ve svém výzkumu nejnovější vývoj ve svém oboru. Při své odborné vědecké, výzkumné, umělecké nebo další tvůrčí činnosti odpovídají za objektivitu, spolehlivost a přesnost.
- 3) Akademici pracovníci a vědečtí pracovníci i studenti se vyvarují falzifikace nebo fabrikace dat. Neduplikují výzkum uskutečněný jinde, pokud to není nezbytně potřebné k ověření, doplnění nebo porovnání jejich vlastních výsledků.
- 4) Akademici pracovníci a vědečtí pracovníci i studenti dbají na ochranu práv duševního vlastnictví. Nepřivlastňují si cizí výsledky práce. V publikacích korektně a objektivně uznávají přínos svých kolegů, při citování vždy uvádí zřetelný a přesný odkaz na příslušný zdroj (včetně nástrojů umělé inteligence). Jako autoři či spoluautoři výsledků se prezentují pouze tehdy, jestliže jich skutečně sami dosáhli nebo k nim přispěli významným tvůrčím způsobem. Nedopouštějí se žádné formy plagiátorství ani autoplagiátorství. Zaměstnanci ani studenti nevyužívají služeb psaní na zakázku (academic ghostwriting), ani je sami nenabízejí. Vyhýbají se publikování v tzv. predátorských časopisech.
- 5) Akademici a vědečtí pracovníci i studenti při zveřejňování svých poznatků a výsledků dbají na jejich úplnost, ověřitelnost a objektivní interpretaci. Po zveřejnění výsledků uchovávají primární data a dokumentaci po dobu obvyklou v příslušném oboru, pokud tomu nebrání jiné legitimní důvody nebo závazky.
- 6) Akademici a vědečtí pracovníci i studenti ve své výzkumné činnosti dbají na ochranu osob zúčastněných na výzkumu. Od všech účastníků výzkumu získají informovaný souhlas, je-li to s ohledem na povahu výzkumu potřebné. Respektují právo účastníků z výzkumu odstoupit.
- 7) Akademici a vědečtí pracovníci i studenti si k výsledkům své práce i k práci svých kolegů zachovávají přiměřenou kritičnost. Citují i podstatné práce, které nejsou v souladu s jejich výsledky a názory. Objevili-li ve svých publikacích omyl, podniknou všechny potřebné a možné kroky k jeho nápravě, nesnaží se jej tajit nebo zastírat.
- 8) Akademici a vědečtí pracovníci i studenti předávají své výsledky, pokud nepodléhají legitimnímu utajení, vědecké, odborné nebo umělecké veřejnosti. Se získanými vědeckými poznatky uvážlivě seznamují širokou veřejnost až po jejich prověření a uveřejnění v odborných médiích.

- 9) Akademičtí a vědečtí pracovníci provádějí jim zadanou posuzovatelskou, recenzní, nebo jinou hodnotitelskou činnost osobně, nezávisle, objektivně, pečlivě a nepodléhají přitom vnějším tlakům. Při hodnotitelských a oponentních řízeních, recenzích apod. vycházejí ze standardních a objektivních kritérií. Dodržují pravidla zadavatele a vyžadují to samé od ostatních účastníků daného řízení. Nepoužívají údaje obsažené v hodnocených podkladech k jinému účelu než k vypracování příslušného posudku a neposkytnou je třetí osobě. Neprodlužují záměrně dobu hodnocení za účelem dosažení vlastních výhod či výhod pro třetí osobu.
- 10) Akademičtí a vědečtí pracovníci odmítnou vypracovat vědecké, odborné nebo umělecké stanovisko, jestliže by závěry mohly být ovlivněny jejich osobním zájmem či osobním vztahem, nebo na tuto skutečnost jasně upozorní; vyvarují se jakýchkoliv dalších vědomých střetů zájmů.
- 11) Akademičtí a vědečtí pracovníci, případně studenti, vedou-li výzkumný či jiný tým, komunikují otevřeně, korektně a vůči ostatním členům týmu se chovají kolegiálně a v souladu se zásadami uvedenými v Části I.
- 12) Akademičtí a vědečtí pracovníci i studenti dbají na účelné a efektivní využívání prostředků poskytnutých jim na výzkum, vědeckou, uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost. Jsou si vědomi své odpovědnosti vůči společnosti, kdy univerzita je organizací využívající prostředků z veřejných zdrojů, své odpovědnosti vůči zaměstnavateli a případně vůči investorům/poskytovatelům, jejichž prostředky využívají.
- 13) Akademičtí a vědečtí pracovníci respektují majetková práva univerzity vůči zaměstnaneckým dílům, tj. vůči výsledkům jejich vědecké, výzkumné, umělecké a další tvůrčí činnosti, kterou vykonali v pozici zaměstnanců.

Část III.

Bezpečné pracovní a studijní prostředí

Článek 11

Respekt a slušnost

- 1) Zaměstnanci a studenti univerzity se chovají vždy v souladu se základními pravidly společenského chování. Se všemi ostatními zaměstnanci či studenty jednají zásadně zdvořile, kultivovaně, kolegiálně, vstřícně a s respektem. Dodržují princip rovného přístupu a rovných příležitostí.
- 2) Zaměstnanci a studenti univerzity se vyhýbají manipulativnímu jednání, odmítají zneužívání moci.
- 3) Zaměstnanci a studenti univerzity se nevyjadřují neuctivě o ostatních zaměstnancích, studentech, ani vědních oborech.

Článek 12

Nevhodné chování

- 1) Zaměstnanci a studenti univerzity se vyvarují hrubého, arogantního, ponižujícího či vulgárního chování, a to jak v osobním styku, tak v písemném projevu. Nezneužívají své postavení k nadřazenému chování.

- 2) Zaměstnanci a studenti univerzity se nedopouštějí ani se nepodílejí na jednání, které by mohlo být považováno za šikanu (včetně mobingu, bossingu, staffingu), diskriminaci či nerovné zacházení z jakéhokoliv důvodu, sexuální obtěžování, jakékoliv formy nátlaku či násilí, zastrašování, vyhrožování, ponižování, pronásledování či jiné nevhodné chování, které ohrožuje sociální bezpečí na univerzitě. Tyto formy nevhodného chování odmítají a soustavně usilují o jeho prevenci.
- 3) Zaměstnanci a studenti univerzity nešíří pomlavy, nevedou nenávistné řeči (hate speech), nezesměšňují jiné zaměstnance či studenty a neočernují jejich dobré jméno či pověst, ať už v profesní nebo v osobní rovině.
- 4) Zaměstnanci i studenti univerzity napomáhají k vytváření bezpečného prostředí univerzity pro všechny, v rámci svých možností přispívají k odstraňování bariér způsobujících exkluzi a nerovnost. Podporují pozitivní přístup k osobám se specifickými potřebami.
- 5) Zaměstnanci univerzity, kteří zastávají pozici vedoucích zaměstnanců, nezneužívají svého postavení. Vůči svým podřízeným se chovají s respektem, nikoliv striktně direktivně. Pracovní úkoly zadávají věcně a jasně, hodnocení pracovních výsledků provádějí objektivně, klidně a zásadně zdvořile. Nikdy se neuchylují k ponižování, zesměšňování či jinému nevhodnému chování vůči svým podřízeným. Usilují o vytvoření bezpečného, přátelského a příjemného pracovního prostředí.

Článek 13

Závěrečná ustanovení

- 1) Tato směrnice nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu rektora.

V Pardubicích dne 29. května 2025

prof. Ing. Libor Čapek, Ph.D.
rektor